

¹КОНВЕНЦИЯ за опазване на нематериалното културно наследство

Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, наричана по-долу "ЮНЕСКО", състояла се в Париж от 29 септември до 17 октомври 2003 г., на своята 32-ра сесия,

като се позовава на съществуващите международни нормативни актове по правата на човека и по-специално на Универсалната декларация за правата на човека от 1948 г., на Международния пакт за икономически, социални и културни права от 1966 г. и на Международния договор за граждански и политически права от 1966 г.,

като взема под внимание значението на нематериалното културно наследство, израз на културното многообразие и гаранция за устойчиво развитие, което бе изтъкнато в Препоръката на ЮНЕСКО за опазване на фолклора от 1989 г., във Всеобщата декларация на ЮНЕСКО за културно разнообразие от 2001 г. и в Истанбулската декларация от 2002 г., приета на Третата кръгла маса на министрите на културата,

като отчита тясната взаимозависимост между нематериалното културно наследство и материалното културно и природно наследство,

като признава, че процесите на глобализация и социални промени създават условия за възобновяване на диалога между обществата паралелно с проявите на нетърпимост, са източник на сериозна заплаха от деградация, изчезване и разрушаване на нематериалното културно наследство поради недостига на средства за неговото съхраняване,

като съзнава общата загриженост и стремеж за опазване на нематериалното културно наследство на човечеството,

като признава, че обществото и по-специално коренните общности и групи, а в някои случаи и отделни лица играят важна роля в процеса на създаване, опазване, съхраняване и пресъздаване на нематериалното културно наследство, като по този начин способстват за обогатяване на културното разнообразие и насърчават човешкото творчество,

като отбелязва голямото значение на дейността на ЮНЕСКО за разработване на нормативни актове за защита на културното наследство и по-специално Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство от 1972 г.,

като отбелязва също така, че в този момент не съществува нито един многостранен договор със задължителна сила в областта на нематериалното културно наследство,

като отчита, че действащите международни спогодби, препоръки и резолюции в областта на културното и природното наследство трябва да бъдат обогатени и ефективно допълнени с нови разпоредби, които се отнасят до нематериалното културно наследство,

като отчита необходимостта от по-дълбоко осъзнаване, особено от младото поколение, на значението на нематериалното културно наследство и неговото опазване,

като отчита, че международната общност и държавите - страни по тази конвенция, би следвало да способстват за опазването на това наследство в дух на сътрудничество и взаимопомощ,

като припомня програмите на ЮНЕСКО в областта на нематериалното културно наследство и в частност Програмата за провъзгласяване на шедьоврите на устно и нематериално наследство на човечеството,

---

¹ Ратифицирана със закон, приет от 40-то НС на 26.01.2006 г. - ДВ, бр. 12 от 7.02.2006 г. Издадена от Министерството на културата, обн., ДВ, бр. 61 от 28.07.2006 г., в сила за Република България от 10.06.2006 г.

като взема под внимание неоченимата роля на нематериалното културно наследство като фактор за сближаване, културен обмен и взаимно разбирателство между хората,

приема на седемнадесети октомври 2003 г. тази конвенция.

I. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1: Цели на конвенцията

Целите на тази конвенция са:

(а) опазване на нематериалното културно наследство;

(б) зачитане на нематериалното културно наследство на съответните общности, групи и отделни лица;

(в) съпричастност – на местно, национално и международно равнище, към значението на нематериалното културно наследство и важността на неговото взаимно признаване;

(г) международно сътрудничество и международна помощ.

Член 2: Определения

За целите на тази конвенция:

1. "Нематериално културно наследство" означава обичаите, формите на представяне и изразяване, знанията и уменията, а така също и свързаните с тях инструменти, предмети артефакти и културни пространства, признати от общностите, групите, а в някои случаи отделните лица като част от тяхното културно наследство. Това нематериално културно наследство, предавано от поколение на поколение, се пресъздава постоянно от общностите и групите в зависимост от тяхната обкръжаваща среда, тяхното взаимодействие с природата и тяхната история и формира чувството им за самобитност и приемственост, като по този начин способства за насърчаване на уважението към културното многообразие и творчество на човечеството. По смисъла на тази конвенция за нематериално културно наследство се приема само това нематериално наследство, което съответства на съществуващите международни нормативни актове по правата на човека и което отговаря на изискването за взаимно уважение на общностите, групите и отделните лица и за устойчиво развитие.

2. Определеното в параграф 1 "нематериално културно наследство" се проявява по-специално в следните области:

(а) устни традиции и форми на изразяване, в т. ч. и езика в качеството му на носител на нематериалното културно наследство;

(б) художественоизпълнителско изкуство;

(в) социални обичаи, обреди и празненства;

(г) знания и обичаи, отнасящи се до природата и вселената;

(д) знания и умения, свързани с традиционните занаяти.

3. "Опазване" означава прилагането на мерки за осигуряване на жизнена трайност на нематериалното културно наследство, включително неговата идентификация, документиране, изследване, съхраняване, развитие, експлоатация, популяризиране и предаване, предимно чрез формалното и неформалното образование, а така също и възраждане на различните аспекти на това наследство.

4. "Държави страни" означава държавите, които са обвързани с тази конвенция и по отношение на които конвенцията е в сила.

5. Тази конвенция се прилага в съответствие с принципа *mutatis mutandis* по отношение на териториите, посочени в член 33, които стават страни по конвенцията в съответствие с условията, определени в този член. В тази връзка изразът "държави страни" се отнася и до тези територии.

Член 3: Обвързаност с други международни нормативни документи

Нито една разпоредба на конвенцията не може да бъде изтълкувана като:

(а) изменение на статута или намаляване степента на защита на ценностите, обявени за световно наследство в рамките на Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство от 1972 г., които са свързани непосредствено с един или друг елемент на нематериалното културно наследство; или

(б) засягаща правата и задълженията на държавите страни, произтичащи от всички международни нормативни документи, по които тези държави са страни, които се отнасят до правото на интелектуална собственост или до използването на биологичните и екологичните ресурси.

II. ОРГАНИ НА КОНВЕНЦИЯТА

Член 4: Обща асамблея на държавите страни

1. С настоящото се учредява Обща асамблея на държавите страни, наричана по-долу "Обща асамблея". Общата асамблея е върховен орган на конвенцията.

2. Общата асамблея се свиква на редовни сесии на всеки две години. Тя може да бъде свикана на извънредна сесия, ако се приеме такова решение, по молба на Междуправителствения комитет по опазване на нематериалното културно наследство или по молба на най-малко една трета от държавите страни.

3. Общата асамблея приема свой Вътрешен правилник.

Член 5: Междуправителствен комитет по опазване на нематериалното културно наследство

1. С настоящото към ЮНЕСКО се учредява Междуправителствен комитет по опазване на нематериалното културно наследство, наричан по-долу "Комитет". Комитетът се състои от 18 държави страни, избрани измежду държавите страни, събрани на Обща асамблея, след влизането в сила на конвенцията в съответствие с член 34.

2. Броят на държавите - членки на Комитета, ще бъде увеличен на 24, когато броят на държавите - страни по конвенцията, достигне 50.

Член 6: Избор и мандат на държавите - членки на Комитета

1. Изборът на държавите - членки на Комитета, се извършва в съответствие с принципите на справедливо географско разпределение и справедлива ротация.

2. Държавите - членки на Комитета, се избират за срок четири години измежду държавите - страни по конвенцията, събрани на Обща асамблея.

3. В същото време срокът на мандата на държавите - членки на Комитета, избрани по време на първите избори, е две години. На първите избори тези държави се определят чрез жребии.

4. На всеки две години Общата асамблея обновява половината състав на държавите - членки на Комитета.

5. Тя избира също така толкова държави - членки на Комитета, колкото са необходими, за да се запълнят вакантните места.

6. Държава - членка на Комитета, не може да бъде избирана за два последователни мандата.

7. Държавите - членки на Комитета, определят за свои представители компетентни лица, специалисти в различни области на нематериалното културно наследство.

Член 7: Функции на Комитета

Без да накърнява изпълнението на другите задължения, възложени му по силата на тази конвенция, Комитетът има следните функции: (а) съдействие за осъществяване на целите на конвенцията, създаване и обезпечаване на мониторинг за нейното изпълнение;

(б) предоставяне на консултации за водещите практики и формулиране на препоръки за мерките по опазване на нематериалното културно наследство;

(в) подготовка и представяне за утвърждаване от Общата асамблея на проектоплан за използване на средствата на фонда в съответствие с член 25;

(г) подготовка и представяне за утвърждаване от Общата асамблея на оперативно ръководство за прилагане на конвенцията;

(д) разглеждане в съответствие с член 29 на докладите на държавите страни и изготвяне на резюмета от тях за Общата асамблея;

(е) обсъждане на заявките, представени от държавите страни, и приемане на решения по тях в съответствие с разработените от Комитета и утвърдени от Общата асамблея обективни критерии, отнасящи се до:

(i) включване в съответните списъци и подбор на предложенията, представени съгласно разпоредбите на членове 16 , 17 и 18 ;

(ii) предоставяне на международна помощ в съответствие с чл. 22.

Член 8: Методи на работа на Комитета

1. Комитетът се отчита пред Общата асамблея. По време на асамблеята той представя доклад за цялостната си дейност и приетите решения.

2. Комитетът приема свой вътрешен правилник с мнозинство, което представлява две трети от неговите членове.

3. Комитетът може да създава временни консултативни органи ad hoc, когато смете, че те са необходими за изпълнение на поставените му задачи.

4. Комитетът може да кани на своите заседания всяка държавна или частна институция, както и отделни лица, притежаващи призната компетентност в различните области на нематериалното културно наследство, с цел провеждане на консултации с тях по конкретни въпроси.

Член 9: Акредитация на консултативните организации

1. Комитетът внася за разглеждане от Общата асамблея предложение за акредитиране на неправителствени организации с призната компетентност в областта на нематериалното културно наследство. Тези организации имат консултативни функции по отношение на Комитета.

2. Комитетът внася също за обсъждане от Общата асамблея и предложение за критериите и условията за акредитиране.

Член 10: Секретариат

1. Секретариатът на ЮНЕСКО оказва съдействие на Комитета.

2. Секретариатът подготвя документацията за Общата асамблея и за Комитета, както и проектите за дневен ред на техните заседания и осигурява изпълнение на приетите от тях решения.

III. ОПАЗВАНЕ НА НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ

Член 11: Роля на държавите – страни по конвенцията

Всяка държава страна е задължена:

(а) да предприеме необходимите мерки за осигуряване опазването на нематериалното културно наследство, което има на своята територия;

(б) в рамките на мерките по опазване, посочени в параграф 3 на член 2, да идентифицира и определя различните елементи на нематериалното културно наследство, което съществува на нейната територия, с участието на общностите, групите и съответните неправителствени организации.

Член 12: Регистър

1. За осигуряване на идентификацията с цел опазване всяка държава страна в зависимост от съществуващата ситуация създава един или няколко регистъра на нематериалното културно наследство на нейна територия. Тези регистри подлежат на редовно обновяване.

2. Заедно с докладите, които представя периодично в Комитета съгласно член 29, всяка държава страна предоставя съответна информация за тези регистри.

Член 13: Други мерки за опазване

За осигуряване опазването, развитието и популяризирането на нематериалното културно наследство, което съществува на нейната територия, всяка държава страна полага усилия за:

(а) приемане на обща политика, насочена към повишаване ролята на нематериалното културно наследство в обществото и включване на неговото опазване в програмите си за планиране;

(б) определяне или създаване на един или няколко компетентни органа за опазване на нематериалното културно наследство, което съществува на нейна територия;

(в) насърчаване на научните, техническите и изкуствоведските изследвания, разработване на научноизследователски методологии с цел ефективно опазване на нематериалното културно наследство и по-специално на застрашеното нематериално културно наследство;

(г) приемане на целесъобразни юридически, технически, административни и финансови мерки за:

- (i) насърчаване създаването или укрепването на институции за подготовка на кадри в областта на управлението на нематериалното културно наследство, както и предаването на това наследство чрез форуми и художествени пространства, предназначени за неговото представяне и изразяване;
- (ii) осигуряване на достъп до нематериалното културно наследство при спазване на съществуващите практики, определящи реда на достъп до отделни специфични аспекти на това наследство;
- (iii) създаване на институции за документиране на нематериалното културно наследство и улесняване на достъпа до тях.

Член 14: Образование, съпричастност на обществото и укрепване на потенциала

Всяка държава страна се стреми да използва всички целесъобразни средства за:

(a) осигуряване на признаване, уважение и популяризиране на нематериалното културно наследство сред обществеността в частност посредством:

- (i) програми за образование, повишаване на заинтересоваността и информираността на обществото и по-специално на младежта;
- (ii) специални програми за обучение и подготовка на кадри в рамките на съответните общности и групи;
- (iii) мероприятия по укрепване на кадровия потенциал в областта на опазването на нематериалното културно наследство, свързани по-специално с въпросите на управлението и научните изследвания; и

(iv) неформални способности за предаване на знанията;

(б) информиране на обществеността за опасностите, които заплашват това наследство, както и за инициативите, осъществявани за прилагането на тази конвенция;

(в) насърчаване на образованието за опазване на природните пространства и на мемориалните места, чието съществуване е необходимо за изразяване на нематериалното културно наследство.

Член 15: Участие на общности, групи и отделни лица

В рамките на своята дейност по опазване на нематериалното културно наследство всяка държава страна следва да се стреми да осигури по-възможност най-широко участие на общности, на групи, а в отделни случаи на отделни лица, които се занимават със създаване, съхранение и предаване на това наследство, като се стреми да осигури тяхното активно участие в управлението на това наследство.

IV. ОПАЗВАНЕ НА НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ

Член 16: Представителен списък на нематериалното културно наследство на човечеството

1. За да осигури по-голяма нагледност на нематериалното културно наследство, да съдейства за по-дълбокото осъзнаване на негово значение и да насърчава диалога в дух на уважение на културното разнообразие, Комитетът по предложение на съответните държави страни съставя, обновява периодично и публикува Представителен списък на нематериалното културно наследство на човечеството.

2. Комитетът разработва и представя за утвърждаване от Общата асамблея критерии за съставянето, обновяването и публикуването на този Представителен списък.

Член 17: Списък на нематериалното културно наследство, което се нуждае от спешна помощ

1. С цел приемане на целесъобразни мерки за опазване Комитетът съставя, обновява и публикува Списък на нематериалното културно наследство, нуждаещо се от спешна помощ, и включва това наследство в списъка по молба на съответната държава страна.

2. Комитетът разработва и представя за утвърждаване на Общата асамблея критерии за съставянето, обновяването и публикуването на този списък.

3. В случаи на извънредна необходимост, чиито обективни критерии се утвърждават от Общата асамблея по предложение на Комитета, той може след консултации със заинтересованата държава страна да включи отделен елемент на съответното наследство в списъка, посочен в параграф 1 .

Член 18: Програми, проекти и инициативи по опазване на нематериалното културно наследство

1. Въз основа на предложения, представени от държавите страни, и в съответствие с разработените от Комитета критерии, утвърдени от Общата асамблея, Комитетът провежда периодичен подбор и съдейства за осъществяването на национални, субрегионални или регионални програми, проекти и инициативи за опазване на наследството, които по негово мнение отговарят най-добре на принципите и целите на тази конвенция, като взема предвид особените нужди на развиващите се страни.

2. В тази връзка той събира, разглежда и утвърждава исканията за оказване международна помощ, формулирани от държавите страни с цел изготвянето на тези предложения.

3. Комитетът съдейства за изпълнението на тези програми, проекти и инициативи посредством разпространяване на водещите практики чрез определени от него методи.

V. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И МЕЖДУНАРОДНА ПОМОЩ

Член 19: Сътрудничество

1. За целите на тази конвенция международното сътрудничество включва по-специално обмен на информация и опит, съвместни инициативи, както и създаване на механизъм за оказване на съдействие на държавите страни в техните усилия за опазване на нематериалното културно наследство.

2. Без да накърняват разпоредбите на своето национално законодателство и нормите на обичайното право и практика, държавите страни признават, че опазването на нематериалното културно наследство е от общ интерес за човечеството, като за тази цел се задължават да сътрудничат на двустранно, субрегионално, регионално и международно равнище.

Член 20: Цели на международната помощ

Международна помощ може да се предоставя за следните цели:

(а) опазване на наследството, включено в Списъка на нематериалното културно наследство, което се нуждае от спешна помощ;

(б) съставяне на регистри по смисъла на членове 11 и 12 ;

(в) оказване подкрепа на програми, проекти и инициативи, осъществявани на национално, субрегионално и регионално равнище, насочени към опазване на нематериалното културно наследство;

(г) всяка друга цел, която Комитетът счете за целесъобразна.

Член 21: Форми на международната помощ

Помощта, предоставена от Комитета на държавите участнички, е регламентирана в оперативното ръководство, посочено в член 7 , както и в споразумението, предвидено в член 24 , и може да бъде оказана под следните форми:

(а) изследвания по отделни аспекти на опазването;

(б) предоставяне услугите на експерти и на лица – носители и разпространители на нематериалното културно наследство;

(в) подготовка на необходимия персонал;

(г) разработване на нормативни или други мерки;

(д) създаване и осигуряване на функционираща инфраструктура;

(е) предоставяне на оборудване и ноу-хау;

(ж) други форми на финансиране и техническа помощ, включително предоставяне в отделни случаи на заеми с ниски лихви и на дарения.

Член 22: Условия за предоставяне на международна помощ

1. Комитетът определя процедурите по разглеждане на заявките за международна помощ и уточнява отделните елементи на заявките, като например предвидените мерки, необходимите действия и оценката на свързаните с тях разходи.

2. В спешни случаи заявката за получаване на помощ се разглежда приоритетно от Комитета.

3. За да приеме съответно решение, Комитетът извършва такива проучвания и консултации, каквито счете за необходими.

Член 23: Заявки за международна помощ

1. Всяка държава страна може да представи в Комитета заявка за международна помощ по опазване на нематериалното културно наследство, намиращо се на нейната територия.

2. Такава заявка може да бъде подадена съвместно от две или повече държави участнички.

3. Заявката трябва да включва данните, посочени в параграф 1 на член 22, както и необходимата документация.

Член 24: Роля на държавите страни, които се явяват в качеството на бенефициенти

1. В съответствие с разпоредбите на тази конвенция предоставянето на международна помощ се урежда със споразумение между държавата страна, която се явява бенефициент, и Комитета.

2. По общо правило държавите страни, които се явяват бенефициенти, следва да участват в рамките на своите възможности в покриване на разходите по мерките за опазване, за които се предоставя международната помощ.

3. Държавата страна, която се явява бенефициент, предоставя на Комитета доклад за използване на помощта, отпусната за опазване на нематериалното културно наследство.

VI. ФОНД НА НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Член 25: Вид и ресурси на фонда

1. С настоящото се учредява Фонд на нематериалното културно наследство, наричан по-долу "фонд".

2. Този фонд в съответствие с разпоредбите на Вътрешния правилник на ЮНЕСКО е целеви фонд.

3. Средствата на фонда се състоят от:

- (а) членски внос на държавите страни;
- (б) средства, отпуснати от Генералната конференция на ЮНЕСКО за тази цел;
- (в) вноски, дарения или завещания на имущество, които могат да бъдат

предоставени от:

- (i) други държави;
- (ii) организации и програми от системата на Организацията на обединените нации и по-специално Програмата за развитие на Организацията на обединените нации, както и други международни организации;
- (iii) държавни или частни институции, както и частни лица;
- (г) всички лихвени приходи върху средствата на този фонд;
- (д) сумите, събрани и постъпили от инициативите, организирани в полза на

фонда;

- (е) всякакви други средства, предвидени от Вътрешния правилник на фонда, разработен от Комитета.

4. Комитетът приема решения за използване на средствата въз основа на ръководните указания на Общата асамблея.

5. Комитетът може да приема вноски и помощи в други форми, предоставени за общи или конкретни цели, които се отнасят до определени проекти, при условие че тези проекти са одобрени от Комитета.

6. Направените вноски във фонда не могат да бъдат съпроводени с никакви политически, икономически или други условия, които са несъвместими с целите, преследвани от конвенцията.

Член 26: Членски внос на държавите страни във фонда

1. Без да бъде в ущърб на внасянето на всякаква доброволна вноска, държавите – участнички в тази конвенция, се задължават да внасят във фонда поне веднъж на две години вноски, чиито суми са изчислени по единна процентна ставка, приложима за всички държави, която се определя с решение на Общата асамблея. Решението на Общата асамблея по този въпрос се приема с мнозинство на присъстващите и участващи в гласуването държави страни, които не са направили декларация в съответствие с разпоредбите на параграф 2 на този член. Този членски внос не може в никакъв случай да превишава 1 % от членския внос на съответната държава страна в редовния бюджет на ЮНЕСКО.

2. В същото време всяка държава, визирана в членове 32 и 33 на тази конвенция, може в момента на депозиране на своите ратификационни документи или документите за приемане, утвърждаване или присъединяване към конвенцията да направи декларация, че тя няма да бъде обвързана с разпоредбите на параграф 1 на този член.

3. Държава – страна по тази конвенция, която е направила декларация съгласно параграф 2 на този член и е решила да я оттегли, следва да направи това с писмено уведомление до Генералния директор на ЮНЕСКО. Оттеглянето на декларацията влиза в сила по отношение на вноската на тази държава от датата на откриването на следващата сесия на Общата асамблея.

4. За да може Комитетът да планира ефективно своята дейност, вноските на държавите – страни по конвенцията, направили декларацията по смисъла на разпоредбите на параграф 2, са длъжни да правят редовни вноски поне веднъж на две години, като техните вноски следва по възможност да се доближават до сумата на членския внос, който биха били длъжни да внесат, ако са обвързани с разпоредбите на параграф 1 на този член.

5. Всяка държава – страна по конвенцията, закъсняла с изплащането на своите задължителни или доброволни вноски за текущата и предходна календарна година, не може да бъде избрана за член на Комитета; това положение не се прилага само при първия избор на държавите – членки на Комитета. Пълномощията на такава държава, която вече е член на Комитета, изтичат в момента на провеждане на изборите, предвидени по смисъла на член 6 на конвенцията.

Член 27: Допълнителни доброволни вноски във Фонда

Държавите страни, които желаят да направят допълнителни доброволни вноски, извън вноските, предвидени в член 26, информират възможно най-бързо Комитета за своите намерения, за да може той да планира съответно своята дейност.

Член 28: Международни кампании по набиране на средства

Държавите страни оказват в рамките на своите възможности поддръжка на международните кампании по набиране на средства за фонда, организирани под егидата на ЮНЕСКО.

VII. ДОКЛАДИ

Член 29: Доклади на държавите – страни по конвенцията

Държавите страни представят на Комитета във вид и периодичност, определена от Комитета, доклади за законодателните и нормативните разпоредби или други мерки, приети с цел изпълнение на конвенцията.

Член 30: Доклади на Комитета

1. На всяка сесия на Общата асамблея Комитетът представя доклад, съставен въз основа на извършената от него дейност и докладите на държавите участнички, посочени в член 29.

2. Този доклад се представя на вниманието на Генералната конференция на ЮНЕСКО.

VIII. ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА

Член 31: Връзка с Програмата за провъзгласяване на шедьоврите на устното и нематериалното наследство на човечеството

1. Комитетът включва в Представителния списък на нематериалното културно наследство на човечеството шедьоврите на устното и нематериалното наследство на човечеството, провъзгласени за такива преди влизането в сила на конвенцията.

2. Включването на тези шедеври в Представителния списък на нематериалното културно наследство на човечеството по никакъв начин не е в ущърб на критериите, определени в член 16 , параграф 2 и които са в сила за следващите вписвания.

3. След влизането в сила на тази конвенция не следва да се извършва никакво друго провъзгласяване.

IX. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 32: Ратификация, приемане или утвърждаване

1. Конвенцията подлежи на ратификация, приемане или утвърждаване от държавите – членки на ЮНЕСКО, съгласно техните съответни конституционни процедури.

2. Ратификационните документи, както и документите за приемане или утвърждаване се депозират при Генералния директор на ЮНЕСКО.

Член 33: Присъединяване

1. Конвенцията е открита за присъединяване на всички държави, които не са членки на ЮНЕСКО, поканени от Генералната конференция на Организацията да се присъединят към тази конвенция.

2. Конвенцията е открита също така за присъединяване на териториите, които се ползват от пълна вътрешна автономия, призната за такива от Организацията на обединените нации, но не са достигнали до пълна независимост в съответствие с Резолюция 1514 (XV) на Общото събрание на Организацията на обединените нации; които са компетентни по въпросите, регулирани в тази конвенция, и притежават необходимата компетентност да сключват договори в тази област.

3. Документът за присъединяване се депозира при Генералния директор на ЮНЕСКО.

Член 34: Влизане в сила

Конвенцията влиза в сила три месеца след датата на депозиране на тридесетия ратификационен документ или на тридесетия документ за приемане, утвърждаване или присъединяване, но само по отношение на тези държави, които са депозирали своите ратификационни документи или документи за приемане, утвърждаване или присъединяване до тази дата или по-рано. По отношение на всяка друга държава страна конвенцията влиза в сила след три месеца от датата на депозиране на нейния ратификационен документ или на документа за приемане, утвърждаване или присъединяване.

Член 35: Федерални или неунитарни конституционни системи

По отношение на държавите страни с федерално или неунитарно конституционно устройство се прилагат следните разпоредби:

(а) по отношение на разпоредбите на тази конвенция, чието прилагане е от компетентността на една федерална или централна законодателна власт, задълженията на федералното или централното правителство са същите, както и задълженията на държавите страни, които не са федерални държави;

(б) по отношение на разпоредбите на конвенцията, чието приложение е от компетентността на отделните щати, области, провинции или кантони и които съгласно съществуващата федерална конституционна система не са обвързани с приемането на законодателни мерки, федералното правителство предоставя на вниманието на компетентните власти на тези щати, области, провинции или кантони разпоредбите на конвенцията с препоръка за тяхното приемане.

Член 36: Денонсиране

1. Всяка държава страна може да денонсира конвенцията.

2. Денонсирането се извършва с писмено уведомление, депозирано при Генералния директор на ЮНЕСКО.

3. Денонсирането встъпва в сила дванадесет месеца след датата на получаване на документа за денонсиране. То не променя по никакъв начин финансовите задължения на денонсиращата държава страна, които следва да бъдат изплатени до датата на влизане в сила на оттеглянето от конвенцията.

Член 37: Функции на пазител

Генералният директор на ЮНЕСКО в качеството си на пазител на конвенцията информира държавите – членки на организацията, посочените в член 33 държави,

които не се явяват членки на организацията, както и Организацията на обединените нации за депозирането на всички ратификационни документи и документи за приемане, утвърждаване или присъединяване, посочени в членове 32 и 33 , а също така и за депозирането на документи за денонсиране, посочени в член 36 .

Член 38: Изменения

1. Всяка държава страна може с писмено уведомление до Генералния директор на ЮНЕСКО да предложи изменения на конвенцията. Генералният директор разпространява това известие до всички държави страни. Ако в продължение на шест месеца от датата на разпращане на това известие най-малко половината от държавите страни дадат положителен отговор на това предложение, Генералният директор го представя на следващата сесия на Общата асамблея за обсъждане и евентуално приемане.

2. Измененията се приемат с мнозинство от две трети от присъстващите и участващите в гласуването държави страни.

3. След тяхното приемане измененията на конвенцията подлежат на ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване от държавите страни.

4. За държавите страни, които са ратифицирали, приели, утвърдили измененията към конвенцията или са се присъединили към тях, измененията влизат в сила след три месеца от датата на депозиране на документите, посочени в параграф 3 на този член, от две трети от държавите - страни по конвенцията. Впоследствие за всяка държава страна, която ратифицира, приема, утвърждава или се присъединява към дадено изменение, това изменение влиза в сила след три месеца от датата на депозиране от държавата страна на нейния документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване.

5. Процедурата, установена в параграфи 3 и 4, не се прилага по отношение на измененията, които визират член 5, относно броя на държавите - членки на Комитета. Тези изменения влизат в сила от момента на тяхното приемане.

6. Държава, която става страна по тази конвенция след встъпването в сила на измененията, предвидени в параграф 4 на този член, освен ако не заяви други намерения, се счита за:

(а) страна по конвенцията с приетите към нея съответни изменения;

(б) страна по конвенцията без приетите към нея изменения по отношение на всяка държава страна, необвързана с тези изменения.

Член 39: Автентичност на текстовете

Конвенцията е съставена на английски, арабски, испански, китайски, руски и френски език, като всичките шест текста са еднакво автентични.

Член 40: Регистрация

В съответствие с член 102 от Хартата на Организацията на обединените нации по искане от страна на Генералния директор на ЮНЕСКО тази конвенция подлежи на регистриране в Секретариата на Организацията на обединените нации. Изготвена в Париж на трети ноември 2003 г. в два автентични екземпляра, подписани от Президента на 32-ра сесия на Генералната конференция и от Генералния директор на ЮНЕСКО. Тези два екземпляра ще бъдат депозирани в архивния отдел на ЮНЕСКО. Заверени и легализирани копия ще бъдат предадени на всички държави, визирани в членове 32 и 33 , както и на Организацията на обединените нации.